

ANNEX 1

Organització de la resposta educativa inclusiva

Primer

Objecte i àmbit d'aplicació

Aquest annex té per objecte definir les mesures i els suports per a l'atenció educativa inclusiva de l'alumnat dels centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears, així com el procés de detecció, identificació i valoració de les necessitats educatives, capacitats i potencialitats de l'alumnat.

Segon

Concepte

1. S'entén com a mesura i suport educatiu, qualsevol actuació, pla o programa que garanteixi i faciliti l'accés, la presència, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat en els centres educatius.
2. L'equip docent, amb el suport i la implicació d'altres professionals, ha d'identificar, detectar i valorar les barreres que limiten el desenvolupament integral de l'alumnat per reduir-les tant com sigui possible, així com conèixer les seves necessitats, capacitats i potencialitats.
3. Les mesures i els suports s'organitzen en universals, addicionals i intensius en funció de la intensitat dels ajustaments curriculars, organitzatius i metodològics que precisin els alumnes per donar una resposta educativa inclusiva als centres educatius.

Tercer

Detecció, valoració i identificació de les barreres i de les necessitats educatives

1. La detecció, identificació i valoració de les barreres i de les necessitats educatives, capacitats i potencialitats correspon als professionals del centre educatiu, liderats pels equips d'orientació i suport a l'aprenentatge (EOSA) que, en cas de necessitat, poden fer una avaluació psicopedagògica i social per especificar les mesures i suports més adients i la seva intensitat.
2. La valoració s'ha de dur a terme de manera primerenca, a fi d'iniciar la intervenció educativa tan aviat com sigui possible i s'ha d'actualitzar en la mesura que ho requereixi l'evolució personal, educativa i social de l'alumnat.
3. Per garantir la inclusió de tot l'alumnat s'han de designar i definir les necessitats de suport educatiu i del seu context que no defineixen la persona,

sinó les condicions temporals o permanents en què es troba, per ajustar millor les mesures i els suports educatius.

4. Les necessitats específiques de suport educatiu (NESE) es valoren segons el funcionament de l'alumnat en el seu context educatiu, amb la finalitat de tenir la informació necessària per prendre decisions sobre la planificació, la concreció i l'aplicació de les mesures i els suports més adequats per garantir les condicions facilitadores que possibilitin l'accés, la presència, la participació i l'aprenentatge i el desenvolupament integral en condicions d'equitat i qualitat. En aquest sentit, la LOMLOE estableix que l'alumnat amb NESE és el qui presenta necessitats educatives especials (NEE), dificultats específiques d'aprenentatge (DEA), trastorns del desenvolupament o de conducta, així com alumnat en situació de vulnerabilitat social o educativa. Aquesta definició permet orientar la resposta educativa de manera més ajustada a les característiques i necessitats de cada alumne. A l'apartat cinquè es detallen els aspectes concrets de les condicions i requisits de les diferents categories.

Quart

Mesures i suports d'atenció educativa inclusiva

1. Les mesures de resposta educativa per a la inclusió fan referència a un conjunt d'actuacions, estratègies i recursos dissenyats per garantir que tot l'alumnat, especialment l'alumnat amb necessitats educatives específiques de suport educatiu, pugui participar plenament en el procés educatiu i assolir el seu màxim potencial. Aquestes mesures se centren en eliminar barreres, personalitzar l'aprenentatge i fomentar un entorn escolar en el qual tothom se senti valorat i protegit.
2. És fonamental que les mesures de resposta educativa es plantegin des d'un enfocament sistèmic i interdisciplinari, s'involucrin tots els membres de la comunitat educativa i s'incloguin les famílies i altres agents externs. Això implica:
 - a) Coordinació entre professionals: treball conjunt de tutors, orientadors, especialistes, equips directius i altres professionals per dissenyar i aplicar les mesures més adequades per a cada alumne.
 - b) Col·laboració amb les famílies: informar, assessorar i donar suport a les famílies perquè puguin participar activament en el procés educatiu dels seus fills.
 - c) Participació d'altres agents: comptar amb el suport de professionals externs (psicòlegs, terapeutes, etc.) quan sigui necessari.

En resum, les mesures de resposta educativa per a la inclusió pretenen transformar el sistema educatiu perquè sigui més equitatiu i just, i, a més,

garantir que tot l'alumnat tingui l'oportunitat d'aprendre, créixer i desenvolupar-se plenament, independentment de les seves diferències.

3. L'atenció a la diversitat de l'alumnat es concreta mitjançant un conjunt de mesures i suports que s'organitzen en tres nivells d'intensitat: universals, addicionals i intensius, amb l'objectiu de garantir la presència, participació, aprenentatge i benestar de tot l'alumnat en un marc inclusiu.
4. Actualment existeixen diferents enfocaments inclusius a l'educació, el Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA), aprenentatge basat en projectes (ABP), aprenentatge cooperatiu, enfocament de disseny universal (UD), aprenentatge basat en el pensament (TBL), aula invertida, gammificació, entre d'altres.
5. Els tipus de mesures i suports poden ser:

a) Mesures i suports universals

Les mesures i suports universals proporcionen condicions i estratègies per afavorir l'accés a l'aprenentatge, la participació, la convivència i el benestar físic, social i emocional de tot l'alumnat. S'han de dissenyar i implementar per tot l'equip docent amb el suport de l'EOSA i altres professionals externs, i es concreten al PEC, a les normes d'organització i convivència, a la concreció curricular, a la PGA i a les programacions d'aula. Les mesures inclouen, entre d'altres:

- Flexibilització dels contextos d'aprenentatge:
 - Agrupaments flexibles de l'alumnat.
 - Desdoblements de grups.
 - Organització flexible dels espais i els temps.
 - Organització inclusiva en temps de lleure: dinamitzadors de pati, mediadors de pati o guaites, punt d'informació jove.
 - Tècniques de gestió d'aula: assignació o elecció de rols per als alumnes, establiment de rutines.
 - Docència compartida.
- Diversificació metodològica:
 - Ús de metodologies inclusives, actives i participatives.
 - Formes flexibles de treball: ambients/espais; racons/tallers; aprenentatge cooperatiu; projectes; aprenentatge entre iguals; aprenentatge servei; gammificació; etc.).
- Accessibilitat universal:
 - Recursos materials i tecnològics adaptats.
 - Materials didàctics variats i accessibles.
 - Suports visuals, auditius i manipulatius.
 - Ús de diferents maneres de presentar la informació: mapes

conceptuals, mapes mentals, esquemes, diaris de classe, resums, bastides de suport...

- Múltiples maneres d'acció i representació: murals, teatre, presentacions, debats, taula rodona, etc.

— Avaluació inclusiva:

- Avaluació contínua, formativa (per detectar necessitats i punts forts, orientar la pràctica docent, donar retroacció a l'alumne per millorar amb una finalitat, no només qualificadora, sinó també reguladora) i formadora (autoavaluació i coavaluació).
- Instruments i criteris d'avaluació adaptats.
- Diversificació de les evidències d'aprenentatge: rúbrica, portafoli, carpeta d'aprenentatge, bases d'orientació, esquemes, mapes conceptuals, diaris de classe i resums.

— Accions de sensibilització i convivència:

- Activitats de tutoria i educació emocional: tutoria individualitzada o petit grup (carta de compromís, entrevistes tutor-alumne-família, contracte, tutoria entre iguals, assemblea de classe, pràctiques restauratives, orientació acadèmica i professional).
- Participació en efemèrides i campanyes de valors.
- Promoció del respecte a la diversitat. Prevenció de situacions de conflicte i violència de gènere. Programes de coeducació i igualtat entre homes i dones.
- Promoció de la salut i prevenció de conductes addictives.
- Promoció de la sostenibilitat.
- Programes d'educació emocional.
- Prevenció de conductes de risc.

— Participació de la comunitat educativa:

- Implicació activa de les famílies.
- Coordinació entre docents i serveis de suport.
- Col·laboració amb l'entorn i recursos comunitaris.
- Comissions mixtes per garantir la participació activa de la comunitat educativa formades per els docents, personal no docent, alumnes, famílies/tutors legals i altres implicats en la resposta educativa inclusiva.
- Sensibilització i informació sobre valors i continguts de l'educació inclusiva.

— Suport entre iguals:

- Programes de mentoria o apadrinament.
- Dinàmiques de cooperació i ajuda mútua.
- Accions formatives per millorar la resposta inclusiva envers a:
 - L'organització, el disseny curricular i les metodologies.
 - L'impuls d'actuacions i propostes per promoure una educació inclusiva.
 - L'augment de la capacitat de la comunitat educativa per

respondre a les necessitats de l'alumnat.

b) Mesures i suports addicionals

Les mesures i suports addicionals s'adrecen a l'alumnat que, en un moment o context determinat, requereix una resposta educativa més personalitzada i de caràcter temporal, i s'apliquen quan les mesures universals no resulten suficients per garantir el seu accés, participació i progrés educatiu. Aquestes mesures tenen un caràcter flexible i permeten ajustar la intervenció educativa en els àmbits que poden incidir negativament en el desenvolupament personal, social, emocional o acadèmic de l'alumnat.

Les mesures les dissenya l'equip docent amb el suport de l'EOSA i es concreten als documents institucionals de centre, i si escau, al Pla Educatiu Personalitzat (PEP), l'elaboració del qual serà coordinada pel tutor. Les mesures addicionals inclouen:

- Recursos personals:
 - Intervencions amb recursos personals addicionals. Contemplen el suport puntual de professionals com orientadors, PT, AL o altres especialistes.
 - Equips especialitzats.
 - Coordinació amb serveis externs quan cal una resposta compartida amb serveis socials, sanitaris o comunitaris.
- Adaptacions d'accés al currículum i adaptacions no significatives:
 - Adaptacions d'accés al currículum. Són suports visuals, materials adaptats, recursos tecnològics o canvis en l'organització de l'espai i el temps.
 - Adaptacions curriculars no significatives. Són ajustos en continguts, activitats o metodologia sense modificar els criteris d'avaluació ni les competències específiques.
- Accions, plans i programes específics:
 - Pla educatiu personalitzat.
 - Programes de reforç o suport específic. Són intervencions puntuals per millorar habilitats bàsiques (lectoescriptura, càlcul, comprensió...).
 - Programa de diversificació curricular.
 - Programa d'acolliment lingüístic i cultural (PALIC).
 - Programes d'intervenció socioeducativa PISE/ALTER: són programes d'escolarització compartida com a alternativa per evitar l'abandonament escolar prematur del sistema educatiu.
 - Programes per a alumnat amb altes capacitats intel·lectuals.
 - Programes per millorar la competència lectora i matemàtica.

- Aules d'acollida.
 - Altres programes de centre per donar resposta a les necessitats de l'alumnat.
 - Programes de suport emocional o conductual. Són un conjunt d'intervencions per a la gestió emocional, la millora de la conducta o la resolució de conflictes.
- Espais d'escolarització específics:
- IES Can Balo: unitats docents adscrites als centres de la Fundació Institut Socioeducatiu S'Estel per a l'atenció de l'alumnat intern en centres de justícia juvenil.
 - Col·legi per a l'Atenció Hospitalària i Domiciliària Maria Antònia Pascual (CAHOSIDOM): recurs per a l'alumnat que necessita una mesura educativa social i sanitària ajustada a la seva condició de salut, ubicada dins l'hospital.
 - Servei d'Atenció Educativa Domiciliària (SAED): per a l'atenció d'alumnat convallescent que ha de romandre al seu domicili.
 - Centres de tecnificació esportiva.
 - Unitat Docent Externa (UDE) dels centres de primera acollida de l'Institut Mallorquí d'Afers Socials.
- Personalització dels aprenentatges en:
- El format:
 - Diversificació en el tipus de preguntes: emplenar buits, V/F, Sí/No, a) b) c), etc.
 - Flexibilització del nombre de preguntes.
 - Utilització de la lletra adequada a les necessitats de l'alumnat, negreta, ratllats, majúscules...
 - Augment de l'interlineat.
 - Ressaltament de paraules clau.
 - Divisió de les preguntes llargues en diferents apartats.
 - Seqüenciació de tasques i exercicis segons el grau de dificultat.
 - Supressió de la còpia dels enunciats.
 - Lectura silenciosa en lloc de en veu alta.
 - Esquemes, guions i recordatoris per realitzar les tasques.
 - Avaluació oral.
 - El contingut i la metodologia:
 - Adaptacions curriculars no significatives.
 - Priorització dels errors ortogràfics a tenir en compte en les tasques i proves d'avaluació.
 - Priorització del contingut que s'ha d'avaluar davant del format de les produccions.
 - Resolució de dubtes de forma individualitzada abans de començar tasques, proves o exàmens.
 - Aprenentatge multisensorial (amb suport visual, auditiu,

tàtil...).

- Ús de correctors de text amb l'ordinador i lectors de text.
 - Ús de mapes mentals, infografies...
 - Supervisió de tasques i exàmens per evitar oblits.
 - Control diari de l'ús de l'agenda o altres eines de planificació i gestió de les tasques.
 - Modelatge per a l'execució de les activitats.
 - Valoració del plantejament de les activitats i no només dels resultats.
 - Representació de les dades amb gràfics i imatges per tal de facilitar la comprensió de les activitats.
 - Plantejament dels problemes amb enunciats curts, seqüències ordenades i amb suport visual (gràfics, figures...).
 - Flexibilització del temps i les dates per fer les tasques i proves d'avaluació.
 - Ubicació adequada de l'alumne dins l'aula (possibilitat d'un company tutor, proximitat del professor...).
 - Enriquiment curricular.
- Els materials i els recursos:
- Ajustament de materials i recursos didàctics i tecnològics per reduir o eliminar les barreres a la participació i l'aprenentatge.
 - Ús del diccionari.
 - Sistemes augmentatius i alternatius de comunicació (SAAC).
 - Pictogrames.
 - Productes de suport (ajuts tècnics).
 - Ús de la calculadora quan l'objectiu que s'ha d'avaluar no sigui la capacitat de calcular.
 - Ús de l'ordinador per realitzar tasques i exàmens.
 - Ús de l'enregistradora per agafar apunts.
 - Ús de fórmules, taules de multiplicar, etc.

c) Mesures i suports intensius

Les mesures intensives són actuacions adaptades a les capacitats i necessitats de l'alumnat que ajusten la resposta educativa de manera integral i global, amb una freqüència regular i, com a norma general, sense límit temporal. A més, es concreten en plans educatius personalitzats que incorporen recursos personals, metodològics i materials —incloent-hi els tecnològics—, així com recursos contextuais i comunitaris, i s'apliquen quan les mesures universals i addicionals no han estat suficients per garantir el desenvolupament educatiu de l'alumnat. Les mesures intensives inclouen, entre d'altres:

- Plans educatius personalitzats (PEP): documents que recullen les mesures específiques, els objectius d'aprenentatge, els suports necessaris i els criteris d'avaluació adaptats per a cada alumne.
- Suport individualitzat o en petit grup: intervencions educatives específiques dins o fora de l'aula ordinària, amb una freqüència i intensitat adaptades a les necessitats de l'alumnat.
- Participació de professionals especialitzats: intervenció directa o indirecta de mestres de pedagogia terapèutica (PT), audició i llenguatge (AL), orientadors, equips especialitzats, UVAI, ATE, equips especialitzats, fisioterapeutes, especialistes docents en llengua de signes, i d'altres professionals externs.
- Utilització de recursos específics i tecnologia assistiva: materials adaptats, productes de fisiortopèdia, sistemes augmentatius i alternatius de comunicació (SAAC), aparells de micròfons remots o sense fils, materials informàtics i dispositius tecnològics que faciliten l'accés al currículum.
- Adaptació dels espais i temps escolars: reorganització dels horaris, itineraris i entorns d'aprenentatge per garantir la participació activa de l'alumnat.
- Coordinació amb serveis externs: col·laboració amb serveis sanitaris, socials i comunitaris per garantir una resposta educativa integral i coherent.
- Seguiment i revisió periòdica mitjançant una avaluació contínua de l'eficàcia de les mesures aplicades i ajustos en funció de l'evolució de l'alumnat.
- Les adaptacions curriculars significatives (ACS) consisteixen en la modificació substancial dels objectius, continguts i criteris d'avaluació del currículum, amb l'objectiu d'ajustar-los a les capacitats i necessitats educatives de l'alumnat. Així mateix, han de constituir l'última mesura a considerar dins la resposta educativa, i només s'han d'aplicar quan s'hagin esgotat prèviament les mesures universals i addicionals. Sempre que sigui possible, s'ha de prioritzar la implementació d'actuacions que millorin les condicions d'accés, participació i aprenentatge de l'alumnat dins del marc ordinari. Les ACS es poden aplicar a l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE) en les etapes d'educació infantil i educació bàsica, així com a l'alumnat d'incorporació tardana (IT); en aquest darrer cas per un període màxim de dos cursos acadèmics.
- Mesures de flexibilització del període d'escolarització:
 - Permanència per a alumnat amb NEE a l'etapa d'Educació Infantil
 - Flexibilització per a alumnat amb altes capacitats intel·lectuals
 - Permanència extraordinària
- Modalitats d'escolarització específiques

Els centres d'educació especial, públics o concertats, incloses les aules substitutòries de centres especials, constitueixen un entorn educatiu molt especialitzat que han de contribuir al desenvolupament integral de les capacitats de cada un dels alumnes perquè assolixin un nivell d'aprenentatge òptim i aconseguixin la màxima autonomia personal, social i laboral. En el cas concret de les Illes Balears els recursos són els següents:

- Centres d'educació especial (CEE, CCEE).
- Aules substitutòries de centre específic (ASCE).
- Unitats educatives específiques a centre ordinari (UEECO): constitueixen una resposta educativa específica per a alumnes que presenten necessitats educatives especials de caràcter greu i permanent (Instrucció 14/2019 de 28 de juliol de 2019).
- Centre Quatre per Quatre: unitats externes adscrites al centre residencial d'acció educativa especial d'AMADIBA Menors, en el cas de l'alumnat que no pot assistir de manera regular al centre educatiu ordinari perquè necessita una mesura educativa, social i sanitària ajustada a la seva realitat personal perquè presenta un trastorn greu de conducta. L'alumnat pot provenir del centre de Menors d'AMADIBA, amb un informe psiquiàtric de l'Institut de Salut Mental de la Infància i l'Adolescència (IBSMIA), i informe del Servei de Protecció de Menors, o pot ser derivat des del Servei d'Inclusió per a la Comunitat Educativa de la Conselleria d'Educació i Universitats, amb informe psiquiàtric de l'IBSMIA i informe dels equips d'orientació i suport corresponents.

6. Les mesures i suports intensius han de ser consensuats, decidits, dissenyats i aplicats per tot l'equip docent amb l'assessorament i col·laboració de l'equip d'orientació i suport a l'aprenentatge. Es concretaran al PEC, a les normes d'organització, funcionament i convivència, a la concreció curricular del centre, a la PGA, a les programacions d'aula i al pla educatiu personalitzat que serà coordinat pel tutor a partir de la proposta de l'informe d'avaluació psicopedagògica i social (vegeu els documents a les *Instruccions d'organització i funcionament dels equips d'orientació i suport a l'aprenentatge*).
7. Atesa la normativa vigent, la Llei orgànica 2/2006 d'Educació (LOE), modificada per la LOMLOE (Llei orgànica 3/2020), i el Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat a les Illes Balears, es destaca la implicació activa de les famílies com a part essencial del procés educatiu. En el procés d'avaluació psicopedagògica i en l'aplicació de mesures educatives, es considera necessari que les famílies estiguin prèviament informades. Per aplicar mesures intensives, especialment les que impliquen canvis significatius en el currículum o intervencions especialitzades, és necessari el consentiment

dels pares, tutors o representants legals. En cas que no hi hagi acord en les mesures a adoptar per part del centre educatiu i la família, l'equip directiu ho ha de comunicar al Departament d'Inspecció Educativa i al Servei d'Inclusió per a la Comunitat Educativa que resoldrà aquesta situació mitjançant una Resolució.

Cinquè

Enregistrament de les mesures

1. Els centres han d'adoptar mesures curriculars i organitzatives inclusives per assegurar que els alumnes amb NESE puguin aconseguir els objectius i les competències de l'etapa. En aquest procés seran preceptivament oïts i informats les mares, pares o tutors legals que ostenten i n'exerceixen la pàtria potestat, als quals s'ha d'informar de les mesures educatives realitzades que han de ser reflectides al programa de gestió educativa de les Illes Balears (GestIB).
2. Tots els alumnes amb NESE hauran de tenir un pla educatiu personalitzat. La resta d'alumnes que requereixin mesures educatives addicionals i no presenten NESE, o es donin d'alta com a alumne amb NESE durant el darrer trimestre, hauran de tenir registrades les mesures a l'apartat «Mesures educatives» del GestIB. El registre s'ha de fer abans de l'alta com a NESE.

Sisè

Pla educatiu personalitzat (PEP)

1. El pla educatiu personalitzat, document prescriptiu per a l'alumnat amb NESE, és aquell en què es recull la informació referent a les mesures educatives addicionals i intensives aplicades a l'alumne. De la mateixa forma en el PEP s'hi poden reflectir les mesures universals. Aquestes mesures poden fer referència a la descripció de les estratègies metodològiques, aspectes organitzatius, ajustos curriculars, programes específics, recursos personals i/o materials que són necessaris, vinculats als criteris d'avaluació que s'empraran en el procés d'aprenentatge i de qualsevol altra decisió que l'equip docent estableixi referent a la resposta educativa. Els distints models de PEP estan disponibles al web del Servei d'Inclusió per a la Comunitat Educativa.
2. L'equip docent, coordinat pel tutor, és el responsable de l'elaboració, amb la col·laboració i l'assessorament de l'equip d'orientació i suport a l'aprenentatge (EOSA) i d'altres professionals externs implicats. El PEP s'ha de redactar a l'inici de cada curs escolar o en el moment en què l'alumne és donat d'alta, en el decurs del primer o segon trimestre, a alguna de les categories NESE.

3. Correspon a l'equip directiu del centre vetllar per a la coordinació i la col·laboració dels professionals que intervenen en l'elaboració i compliment del PEP.
4. El tutor és la persona encarregada d'informar la família, signar el document i, posteriorment, adjuntar-lo al GestIB a l'apartat «Alumnat>Pla Educatiu Personalitzat». El tutor pot signar el document de forma digital (mitjançant el certificat digital o un altre mètode de signatura digital vàlid). En el cas que el tutor no disposi de mitjans digitals, l'haurà d'imprimir, signar, escanejar i adjuntar al GestIB.
5. La família o tutor legal ha de clicar el botó «Assabentat» a l'apartat «Mesures Educatives» del GestIB. En cas que no tinguin accés al GestIB es podrà signar el document en paper i el tutor l'haurà d'adjuntar a l'apartat «Pla Educatiu Personalitzat» del GestIB.
6. El Pla Educatiu Personalitzat s'ha d'avaluar de manera trimestral i ha de coincidir amb les sessions d'avaluació. L'equip educatiu, coordinat pel tutor i assessorat per l'EOSA, amb la informació obtinguda de les famílies, l'alumnat i altres professionals externs, ha d'avaluar els resultats i l'eficàcia de les mesures de resposta educativa dutes a terme, l'organització dels suports personals i el progrés de l'alumnat, i introduirà les modificacions que siguin necessàries per ajustar la resposta educativa. Si hi ha modificacions significatives del PEP, s'haurà d'actualitzar, informar la família i adjuntar el nou document al GestIB. La família novament haurà de clicar el botó «Assabentat». Si les modificacions no són gaire rellevants serà suficient informar la família en una sessió de tutoria i deixar constància en l'acta de la reunió.
7. En la sessió d'avaluació de final de curs s'ha d'acordar la continuïtat del pla en els casos en què s'ha duit a terme i, a més, fer la proposta per al curs següent.

Setè

Classificació de les necessitats educatives

La tipologia de les necessitats específiques de suport educatiu s'estableix d'acord amb l'article 71.2 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE), segons la redacció establerta per la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre (LOMLOE) i l'Annex 1 de la Resolució de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa de 31 d'agost de 2022 per la qual es dicten les instruccions per a la identificació d'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu i per a l'avaluació psicopedagògica i social, el document d'acreditació provisional de necessitats específiques de suport educatiu i el

dictamen per a l'escolarització en una modalitat diferent a l'ordinària o per al canvi de modalitat d'escolarització, per al curs 2022-2023.

Les necessitats específiques de suport educatiu es classifiquen en:

1. Necessitats educatives especials

- a) Les necessitats educatives especials (NEE) són aquelles que es mantenen de manera generalitzada i durant un període de temps llarg, i s'identifiquen quan es produeix un decalatge entre les capacitats de l'alumnat i les exigències del context que afecten significativament el seu desenvolupament i aprenentatge.
- b) L'alumnat amb NEE requereix mesures i/o suports educatius d'alta intensitat.
- c) Les NEE estan associades a:
 - Discapacitat o trastorn (amb una valoració mèdica, clínica, de serveis socio-sanitaris o especialitzats amb un informe oficial que així ho evidenciï).
 - Dificultat greu (pendent d'una valoració oficial mèdica, clínica o de serveis socio-sanitaris) en l'àrea sensorial, motriu, cognitiva, socioemocional o de comunicació i llenguatge.
- d) Les NEE es poden classificar en diferents àrees:
 - Àrea sensorial
 - Discapacitat auditiva: diversitat funcional associada a pèrdua auditiva de diferent grau, que, tot i les correccions auditives que es facin, incideix en el processament de la informació lingüística i el desenvolupament de la comunicació, el llenguatge i la parla. Ve determinada per un diagnòstic clínic dels serveis sanitaris.
 - Discapacitat visual: diversitat funcional associada a una alteració de la visió, què, tot i les correccions òptiques que es facin, incideix en el funcionament escolar. Ve determinada per un diagnòstic clínic dels serveis sanitaris.
 - Àrea motriu
 - Discapacitat motriu: diversitat funcional motriu associada a l'aparell locomotor que afecta el funcionament escolar. Es tracta d'una disfunció del sistema nerviós, muscular i/o ossi que dificulta o impossibilita la mobilitat funcional d'una o diverses parts del cos. Un diagnòstic clínic l'ha de determinar.

- Dificultats motrius greus (de zero a cinc anys): dificultats d'ordre físic que afecten significativament l'aparell locomotor o la prensió i afecten el seu desenvolupament. L'orientador ha de derivar a pediatria per fer-ne la valoració.
- Àrea cognitiva
 - Discapacitat intel·lectual: limitacions greus del funcionament intel·lectual i en la conducta adaptativa, segons els criteris diagnòstics de la Classificació Internacional de Malalties de la OMS (CIE-11). Un diagnòstic clínic, mèdic, de serveis socio-sanitaris o de serveis especialitzats ha d'acreditar necessàriament la discapacitat amb un informe que l'evidenciï.
 - Dificultats cognitives greus: limitacions greus del funcionament intel·lectual, en la conducta adaptativa de manera generalitzada i capacitats notablement per sota del que s'espera per a la seva edat. Es tracta de dificultats que impliquen la necessitat d'ajustaments substancials dels elements del currículum. Cal derivar a pediatria, a atenció primària o serveis socio-sanitaris per confirmar o descartar discapacitat intel·lectual. Si transcorreguts dos anys, encara no es compta amb un informe clínic o mèdic, dels serveis sanitaris o socials que l'evidenciï, l'orientador del centre haurà de dur a terme una revisió psicopedagògica i social de la situació de l'alumne, mitjançant l'anàlisi de la competència curricular i de les habilitats per a l'aprenentatge. Si es confirma la persistència de les limitacions i es considera que l'alumne presenta necessitats educatives d'alta intensitat, es podrà mantenir la identificació dins aquesta categoria. Aleshores, i, si no s'ha realitzat prèviament, l'orientador valorarà la derivació per iniciar el procés de valoració del grau de discapacitat amb l'objectiu de garantir l'accés als suports i recursos específics que pugui requerir.
 - Pluridiscapacitat: disfunció en dues o més àrees del desenvolupament i en què l'àrea de la cognició està afectada. Es produeix una restricció greu de les possibilitats de percepció, expressió i relació. Es requereix un diagnòstic clínic de les àrees afectades.
- Àrea socioemocional
 - Trastorns greus de conducta (a partir del segon cicle d'educació infantil): alteració del comportament que limita substancialment les habilitats d'aprenentatge i el manteniment de relacions interpersonals satisfactòries i que comporta alguna forma de malestar subjectiu. Es produeixen efectes greus en el context escolar. Un diagnòstic clínic, mèdic, de serveis socio-sanitaris o de serveis especialitzats ha de determinar els tipus de trastorns, amb un informe que així els evidenciï.

- Trastorns emocionals greus (a partir del segon cicle d'educació infantil): alteracions emocionals que afecten els processos psicològics bàsics, que dificulten l'adaptació de la persona a l'entorn i que creen alguna forma de malestar subjectiu. Tenen efectes i repercussions greus en el context escolar. Un diagnòstic clínic, mèdic, de serveis sociosanitaris o de serveis especialitzats ha de determinar els trastorns, amb un informe que així els evidenciï.
 - Dificultats greus en la regulació emocional o de conducta (a partir del segon cicle d'educació infantil): dificultats greus d'adaptació a les normes de convivència, com a conseqüència d'actituds inadaptades que refereixen conductes disruptives o desadaptades i que interfereixen de manera molt significativa en el seu aprenentatge. En aquests casos, es presenten greus dificultats d'autocontrol que són reiterades i persistents en el temps (mínim sis mesos) i es presenten de manera generalitzada amb diferents membres i contextos de la comunitat educativa. L'orientador ha de derivar als serveis sociosanitaris. Només es poden acreditar durant un any.
- Àrea de comunicació i llenguatge
- Trastorns greus de la comunicació i del llenguatge: alteracions greus en l'àrea de la comunicació i/o del llenguatge. Són dificultats que no es poden atribuir a una altra causa. Un diagnòstic clínic, un informe logopèdic o un informe signat pel professional d'orientació del centre ha de determinar el trastorn. Inclou: fissures labiopalatines, trastorn fonològic greu, disfèmia greu, afàsia, trastorn del desenvolupament del llenguatge (TDL) i retard del llenguatge greu entre d'altres. Prèviament, aquest alumnat ha rebut suport, almanco durant sis mesos (excepte els d'educació infantil), i mostra resistència a la millora de les habilitats comunicatives i de l'adquisició del llenguatge i les seves capacitats estan notablement per sota del que s'espera per a la seva edat.
 - Dificultats greus de la comunicació social (primer cicle d'educació infantil): dificultats persistents en l'ús social de la comunicació verbal i no verbal. Tenen dificultats en les escales pragmàtiques i presenten dificultats per utilitzar el llenguatge amb finalitats socials, adaptar la comunicació per ser congruents amb el context, seguir les regles de conversa i entendre els missatges implícits. Excepcionalment, es pot mantenir al segon cicle d'Educació Infantil com a dificultats greus de la comunicació social l'alumnat que hagi iniciat el circuit d'avaluació de les dificultats de socialització i

comunicació (EADISOC) o una valoració de TEA per part d'altres serveis sanitaris.

— Trastorn de l'espectre autista

Presenten els criteris diagnòstics del CIE-11 o del DSM-5. Un diagnòstic clínic, mèdic o de serveis especialitzats l'ha de determinar amb un informe que l'evidenciï.

2. Retard maduratiu (educació infantil)

L'alumnat que presenta NESE per retard maduratiu és alumnat menor de sis anys que presenta un desfasament moderat entre l'edat cronològica i l'edat evolutiva en dues o més àrees del desenvolupament. El desfasament ha de ser determinat pel professional d'orientació a l'informe psicopedagògic i social.

3. Trastorns del desenvolupament del llenguatge i de la comunicació, d'atenció o d'aprenentatge

L'alumnat amb NESE per trastorns del desenvolupament del llenguatge i la comunicació, d'atenció o d'aprenentatge pot ser per:

- a) Trastorns del desenvolupament del llenguatge i la comunicació: dificultats moderades en la parla i el llenguatge, com ara en l'articulació, la veu o la fluïdesa o en l'adquisició del llenguatge oral (retard moderat del llenguatge) a causa de deficiències de la comprensió, la producció o les capacitats del llenguatge, que estan per sota del que s'espera per a la seva edat. Tenen intenció comunicativa i presenten un desfasament en el desenvolupament típic del llenguatge oral. No és una dificultat causada per anomalies neurològiques ni deteriorament sensorial, discapacitat intel·lectual o factors ambientals. Un diagnòstic clínic, un informe logopèdic o del professional d'orientació ha de determinar el trastorn. Inclou trastorn fonològic o disfèmies moderades, disfonies greus, retard del llenguatge, inici tardà, entre d'altres.

També es poden presentar dificultats moderades en la comunicació social: alumnat amb dificultats persistents en l'ús social de la comunicació verbal i no verbal, amb dificultats en les escales pragmàtiques; alumnat que presenta dificultat per utilitzar el llenguatge amb finalitats socials, adaptar la comunicació per ser congruent amb el context, seguir les regles de conversa i entendre els missatges implícits. És alumnat que prèviament ha rebut suport, almanco durant sis mesos, tot i que mostra resistència a la millora de les habilitats comunicatives i lingüístiques, orals o escrites.

- b) Trastorns d'atenció: alumnat que presenta un patró persistent d'inatenció i/o hiperactivitat i impulsivitat que interfereix amb el seu funcionament o

desenvolupament i que presenta els criteris diagnòstics del CIE-11 o del DSM-5. Un diagnòstic clínic, mèdic, de serveis socio-sanitaris o serveis especialitzats ha de determinar el trastorn, amb un informe que així l'evidenciï.

- c) Dificultats específiques de l'aprenentatge: alumnat que prèviament ha rebut suport, com a mínim sis mesos, i mostra resistència a la millora de les habilitats comunicatives i lingüístiques, orals o escrites. Un diagnòstic clínic, un informe logopèdic o del professional d'orientació ha de determinar les dificultats. Presenta alguna de les particularitats següents:
- Dificultats d'aprenentatge relacionades amb la lectura i l'escriptura.
 - Dificultats d'aprenentatge relacionades amb les matemàtiques.

4. Necessitats d'inclusió social

L'alumnat amb NESE que requereix mesures i suports educatius derivades de les situacions següents:

- a) Incorporació tardana (IT) al sistema educatiu de les Illes Balears: alumnat amb edat d'escolarització obligatòria que s'incorpora de forma tardana al sistema educatiu de les Illes Balears. L'alumnat ha de reunir, almanco, una de les circumstàncies següents:
- Procedeix d'altres països i desconeix les dues llengües oficials.
 - Procedeix d'altres països, o comunitats autònomes, i desconeix una de les dues llengües oficials.
 - No ha estat escolaritzat o ha assistit a espais no autoritzats.
 - Es reincorpora al sistema educatiu espanyol després de dos o més cursos escolars.
- És necessari que aquest alumnat participi en programes específics d'acollida. El termini màxim de permanència en la categoria IT serà de dos anys.
- b) Desconeixement greu d'una o de les dues llengües d'aprenentatge (DGLL): alumnat amb desconeixement greu de les llengües d'aprenentatge, que rep suport educatiu complementari i, a més, no compleix les característiques de la categoria d'incorporació tardana (IT). L'alumnat presenta alguna de les característiques següents:
- Ha estat considerat IT durant dos anys i encara desconeix les llengües d'aprenentatge.
 - Resideix a les Illes Balears i desconeix una o les dues llengües oficials.
 - Alumnat de 4t d'educació infantil dels municipis amb acord d'escolarització equilibrada que desconeix les dues llengües d'aprenentatge.

En les etapes obligatòries, és necessari que aquest alumnat participi en programes específics per a l'aprenentatge de les llengües. El termini màxim de permanència en categoria DGLL serà d'un any.

- c) Situació de vulnerabilitat socioeducativa: alumnat amb necessitats educatives derivades d'un entorn sociofamiliar vulnerable per circumstàncies de caràcter social, econòmic, cultural i geogràfic com, per exemple, alumnat que és víctima de violència de gènere, que pertany a col·lectius socialment estigmatitzats, amb famílies amb manca d'expectatives educatives o que es troba en situació d'adopció, acolliment, protecció, tutela i internament per mesures judicials, escolarització irregular, entre d'altres.

5. Altes capacitats intel·lectuals

L'alumnat amb NESE per altes capacitats intel·lectuals posseeix un elevat nombre d'aptituds i destreses o el potencial necessari per assolir-les, comparats amb els altres individus de la seva mateixa edat, experiència o entorn. Com a resultat, sol obtenir un rendiment intel·lectual i/o acadèmic més alt i es pot manifestar en algun talent específic. S'hi inclouen:

- a) Precocitat intel·lectual: alumnat menor de 12 anys que presenta les característiques esmentades per a la superdotació intel·lectual i per als talents simples o complexos. Una vegada que s'assoleixi la maduració de la seva capacitat intel·lectual, es podran confirmar o no.
- b) Talent: alumnat a partir dels 12 i 13 anys que mostra una elevada aptitud o competència en un àmbit específic, com el verbal, el matemàtic, el lògic, el creatiu, el musical o l'esportiu, entre d'altres. Les combinacions de diverses aptituds específiques donen lloc a talents complexos.
- c) Superdotació intel·lectual: alumnat a partir dels 12 i 13 anys, que disposa d'un nivell elevat de recursos en capacitats cognitives i aptituds intel·lectuals, com ara raonament lògic, gestió perceptiva, gestió de memòria, raonament verbal, raonament matemàtic i aptitud espacial.
- d) Doble o triple excepcionalitat: alumnat que presenta superdotació, talent o precocitat intel·lectual i, alhora, una o més dificultats o trastorns específics associats.

El professional d'orientació ha de determinar a l'informe psicopedagògic i social la alta capacitat intel·lectual.

6. Condicions personals o història escolar

L'alumnat amb NESE que té necessitats educatives per condicions personals o història escolar i necessita mesures de suport addicionals per alguna de les circumstàncies següents:

- a) Condicions de salut, tant física com emocional, per:
 - Estar hospitalitzats.
 - Trobar-se en situació de convalescència perllongada o intermitent en el domicili particular.
 - Patir una malaltia crònica.
 - Patir malalties que comprometen el desenvolupament normal de l'infant de zero a tres anys.
- b) Valoració de discapacitat o trastorn que no requereix mesures intensives de suport. Un diagnòstic clínic, mèdic, de serveis sociosanitaris o de serveis especialitzats ha d'acreditar necessàriament aquesta discapacitat o trastorn, amb un informe que l'evidenciï.
- c) Identificació del trastorn de l'espectre autista que no requereix mesures intensives de suport.

ANNEX 2

Document d'acreditació provisional de necessitats específiques de suport educatiu

Primer

Objecte i àmbit d'aplicació

Aquest annex té per objecte definir el document provisional d'acreditació de necessitats específiques de suport educatiu (NESE) per a l'alumnat que sol·licita plaça per primera vegada als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears, per garantir la planificació adequada de les mesures i dels recursos dels centres per al desenvolupament integral de l'infant.

Segon

Concepte

1. El document d'acreditació provisional de NESE recull la informació rellevant sobre el context personal, familiar i escolar de l'alumne, així com orientacions psicopedagògiques inicials per ajustar la resposta educativa a les seves necessitats específiques en el moment d'incorporar-se per primera vegada al sistema educatiu de les Illes Balears. La validesa màxima del document és d'un curs escolar. Un cop l'alumne ja està escolaritzat, es considera necessari dur a terme una avaluació psicopedagògica completa per confirmar o revisar la identificació de les necessitats específiques de suport educatiu i per establir les mesures de resposta més adequades a mitjà i llarg termini.
2. L'alumnat que sol·licita plaça per primera vegada a un centre sostingut total o parcialment amb fons públics i/o que, per les seves condicions personals o sociofamiliars, pot necessitar mesures i suports addicionals o intensius, ha de ser avaluat pels serveis sociosanitaris o pels equips d'orientació competents, prèviament a l'escolarització, amb la finalitat de garantir la planificació adequada de propostes d'ensenyament inclusives.

Tercer

Elaboració i responsables de l'elaboració

Els responsables de l'elaboració el document són:

- a) El personal docent d'orientació del primer cicle d'educació infantil (equips d'atenció primerenca —EAP—) ha d'elaborar el document d'acreditació provisional de NESE per a l'alumnat no escolaritzat o escolaritzat en un centre d'educació infantil (CEI) privat sense conveni amb la Conselleria d'Educació i

Universitats, que vol sol·licitar plaça a centres de primer cicle d'educació infantil sostinguts totalment o parcialment amb fons públics de les Illes Balears.

- b) L'equip d'orientació del Servei d'Escolarització, Títols i Legalitzacions ha d'elaborar el document d'acreditació provisional de NESE per a l'alumnat no escolaritzat o escolaritzat en centres d'educació infantil privats (CEI) sense conveni amb la Conselleria d'Educació i Universitats, que vol sol·licitar plaça a centres a partir de segon cicle d'educació infantil.

En el cas de sol·licituds d'escolarització fora de termini, la valoració de l'alumnat amb possibles necessitats específiques de suport educatiu (NESE) es durà a terme segons el curs d'educació infantil al qual es vulgui accedir. Per als infants que sol·licitin plaça al primer o segon curs, la valoració correspondrà als orientadors dels equips d'atenció primerenca (EAP). En canvi, els orientadors adscrits al Servei d'Escolarització, Títols i Legalitzacions realitzaran la valoració per a les sol·licituds de plaça al tercer curs d'educació infantil, sempre que hi hagi un orientador assignat a l'oficina d'escolarització corresponent. Si no n'hi ha, assumiran la tasca els orientadors de l'EAP, que també són els responsables de la valoració dels infants del primer i segon curs.

En els municipis amb acord d'escolarització equilibrada, a partir d'una entrevista amb la família i l'infant, els serveis socials o educatius dels ajuntaments han d'elaborar un informe en què, si és el cas, s'ha d'acreditar que l'infant desconeix les dues llengües oficials de la comunitat. Aquest informe equivaldrà a l'acreditació provisional NESE. La família podrà aportar la documentació que consideri necessària per justificar l'acreditació.

Una vegada l'alumne s'escolaritzi, seran els professionals d'orientació educativa del centre els responsables d'elaborar l'informe psicopedagògic i social que ha de determinar l'existència o no de les necessitats educatives i que ha de substituir el document d'acreditació provisional de NESE, que tindrà validesa durant un curs escolar.

Quart

Gestió del document d'acreditació provisional de NESE

S'ha de lliurar a les famílies una còpia del document d'acreditació provisional de NESE i l'original s'ha de remetre als centres educatius en què s'escolaritzi l'alumnat i s'ha de custodiar a l'expedient. Així mateix s'ha d'adjuntar a l'apartat de dades complementàries NESE de la «Fitxa de l'alumne» del GestIB.

Cinquè

Protecció de dades i confidencialitat

La gestió de les dades contingudes en el document d'acreditació provisional de necessitats específiques de suport educatiu s'ha de fer d'acord amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades i, en particular, amb el Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell de 27 d'abril de 2016 relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades).

ANNEX 3

Avaluació psicopedagògica i social

Primer

Objecte i àmbit d'aplicació

Aquest annex té per objecte definir l'avaluació psicopedagògica i social de l'alumnat dels centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.

Segon

Concepte

1. L'avaluació psicopedagògica i social es defineix com un procés sistemàtic i planificat que integra un conjunt d'actuacions orientades a la recopilació, anàlisi i valoració de la informació rellevant sobre els diversos factors que incideixen en el procés educatiu i d'aprenentatge de l'alumnat. Aquest procés contempla l'estudi de les característiques personals de l'alumne en interacció amb els contextos escolar i sociofamiliar, amb l'objectiu de detectar possibles barreres per a l'aprenentatge i la participació, identificar necessitats educatives específiques i fonamentar la presa de decisions sobre les mesures de suport i les respostes educatives més adequades, equitatives i inclusives.
2. L'avaluació psicopedagògica i social s'emmarca dins del procés global d'intervenció educativa i té com a finalitat principal garantir l'ajustament raonable entre les necessitats de l'alumnat i les respostes educatives que se li ofereixen. Així, es concep com un procés interactiu, participatiu, global i contextualitzat, que prioritza una mirada educativa i preventiva. Aquesta perspectiva facilita la detecció primerenca i la implementació oportuna de les mesures de suport necessàries per afavorir el desenvolupament integral de l'alumnat i la seva inclusió en l'entorn educatiu.

Tercer

Inici i participació en el procés

1. L'avaluació psicopedagògica i social s'ha de dur a terme a partir de la demanda de l'equip docent o de la família quan s'observa que les mesures educatives implementades no són suficients per atendre les necessitats de l'alumne. S'ha d'informar la família que ha de signar el document mitjançant el qual en queda assabentada.
2. Atès el caràcter interactiu, participatiu i holístic que s'atribueix a l'avaluació psicopedagògica i social, en el procés han de participar els agents següents:

- a) L'alumne i la seva família, els quals facilitaran el procés de recollida d'informació.
- b) El tutor del grup i l'equip docent intervindran durant tot el procés d'avaluació, però amb especial rellevància en la fase de detecció i posterior derivació, així com en la recollida d'informació sobre les mesures educatives adoptades fins llavors i la seva eficàcia, la determinació de la competència curricular i la planificació de la resposta educativa.
- c) L'EOSA valorarà les mesures educatives adoptades i la pertinència d'iniciar el procés d'avaluació psicopedagògica i social. El personal docent d'orientació educativa i/o el professorat de serveis a la comunitat (PSC) han de coordinar tot el procés de recollida, anàlisi i valoració de la informació.
- d) L'equip directiu del centre facilitarà la posada en marxa de totes les actuacions prèvies, actuals i posteriors que es duren a terme al centre educatiu (aspectes organitzatius, de gestió, sensibilització, etc.).
- e) Altres agents externs, com serveis de salut, serveis socials comunitaris, atenció primerenca, associacions, entitats sense ànim de lucre o entitats de caràcter privat que intervindran amb l'alumne. La família ha d'autoritzar l'accés a la informació.
- f) Els equips especialitzats, si escau.

Quart

Realització de l'avaluació psicopedagògica i social

1. Per a fer l'avaluació psicopedagògica i social s'han de fer servir procediments, tècniques i instruments de recollida d'informació, tant de l'alumne com del seu context, la revisió de l'expedient acadèmic, l'observació sistemàtica, els protocols per a l'avaluació de les competències, qüestionaris, entrevistes, revisió de tasques escolars i/o detecció de barreres a l'aula i al centre. Quan es consideri necessari, es podran aplicar proves psicopedagògiques estandarditzades, així com s'especifica a les Instruccions d'organització i funcionament dels equips d'orientació i suport a l'aprenentatge, i, també, com se sol·licita als diferents protocols de col·laboració i coordinació entre serveis.
2. L'avaluació psicopedagògica i social de l'alumnat s'ha de fer si es presenta alguna de les condicions següents:

- a) S'ha valorat la idoneïtat d'una demanda d'intervenció i hi ha constància que s'han aplicat mesures d'atenció personalitzades amb una flexibilització del context i les mesures no han resultat suficients; per tant, es valora la necessitat d'ajustar la intervenció psicopedagògica i/o social.
 - b) Si una vegada valorat com a alumne amb NESE es produeix alguna de les particularitats següents:
 - Una nova identificació de NESE i/o canvi de tipologia NESE.
 - Una proposta de canvi de modalitat d'escolarització.
 - La baixa com a alumne amb NESE.
 - c) Quan un alumne s'incorpora per primera vegada al sistema educatiu de les Illes Balears i té el document d'acreditació provisional de NESE.
3. Cal considerar la participació activa de la família i garantir-ne l'acompanyament al llarg del procés d'acceptació i comprensió de les necessitats educatives específiques (NESE) que presenta l'alumne, amb l'objectiu de promoure una resposta educativa coordinada i integral.

Cinquè

Informe d'avaluació psicopedagògica i social

1. L'informe d'avaluació psicopedagògica i social és el document que recull les actuacions i/o les intervencions, la valoració dels resultats rellevants, les conclusions que es deriven del procés d'avaluació psicopedagògica i social i la proposta de modalitat d'escolarització.
2. El personal docent d'orientació educativa i/o els PSC que han coordinat el procés han de redactar l'informe en què s'ha de determinar si l'alumne presenta o no necessitats específiques de suport educatiu; també s'hi determinen les mesures i els suports necessaris per atendre les seves necessitats educatives.
3. El document té la condició de dictamen als efectes previstos a l'article 15.8 del Decret 30/2022, d'1 d'agost, pel qual s'estableix el currículum i l'avaluació de l'educació infantil a les Illes Balears, l'article 27.5 del Decret 32/2022, d'1 d'agost, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears i l'apartat H de l'annex 2 de la Resolució del director general de Formació Professional i Ensenyaments Artístics Superiors de 8 de març de 2023 per la qual es dicten les instruccions relatives al procediment d'admissió i matrícula als cicles formatius de formació professional del sistema educatiu que s'imparteixen en modalitat presencial per al curs escolar 2024-2025.

Sisè

Revisions de l'avaluació psicopedagògica i social

1. S'ha de revisar l'avaluació psicopedagògica i social de forma prescriptiva en els casos següents:
 - a) Alumnat amb NEE que canvia de cicle a l'etapa d'educació infantil o que canvia d'etapa educativa (inclosos els estudis postobligatoris).
 - b) Alumnat escolaritzat en un centre d'educació especial, com a mínim una vegada durant el període d'educació especial bàsica.
 - c) Com a passa prèvia per emetre un dictamen a fi de proposar un canvi de modalitat d'escolarització
 - d) Alumnat amb altes capacitats intel·lectuals associades a precocitat intel·lectual que hagin complert els 12 o 13 anys i estiguin escolaritzats a educació secundària obligatòria, per descartar o confirmar l'alta capacitat intel·lectual.
 - e) Alumnat amb modalitat d'escolarització a UEECO que canvia de centre.
2. En la resta de casos, s'ha de revisar sempre que es produeixi una variació significativa o un canvi de les NESE que impliqui la modificació en la identificació de les seves necessitats o en les mesures educatives de suport proposades inicialment.

Setè

Proposta d'intervenció educativa

1. L'avaluació psicopedagògica i social, a més de centrar-se en la determinació de les NESE de l'alumnat, ha d'oferir una proposta d'intervenció educativa, així com orientacions clares i útils per aconseguir el major ajust possible de la resposta que, des del centre educatiu i des de l'equip docent, es pot oferir.
2. Si la intervenció educativa implica mesures i suports addicionals i/o intensius, s'han de recollir a l'informe d'avaluació psicopedagògica i social; així mateix, s'hi han de fer constar els recursos personals i/o materials específics (inclosos els tecnològics) que necessita l'alumne.
3. Les mesures i suports s'han de concretar en el PEP de l'alumne segons consta a l'apartat cinquè de l'annex 1. Una vegada que s'ha informat la família del

PEP, s'ha d'adjuntar al GestIB i fer-lo visible a fi que la família cliqui el botó «Assabentat» o bé s'adjuntarà una vegada signat en paper.

4. També s'han d'oferir orientacions a les famílies sobre els aspectes més rellevants del context familiar i social que incideixen en el desenvolupament de l'alumnat i en el procés d'aprenentatge. Tot i que la família col·labori en el procés, en haver fet l'avaluació psicopedagògica i social, se li han d'explicar detalladament els resultats i la resposta educativa proposada.

Vuitè

Protecció de dades i confidencialitat

La gestió de les dades contingudes en aquest document s'ha de fer d'acord amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades i, en particular, amb el Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell de 27 d'abril de 2016 relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades), així com el que estableix la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.

ANNEX 4

Dictamen per a l'escolarització en una modalitat diferent a l'ordinària o per al canvi de modalitat d'escolarització

Primer

Objecte i àmbit d'aplicació

1. Aquest annex té per finalitat establir els criteris i el procediment per a l'emissió del dictamen d'escolarització en una modalitat diferent a l'ordinària, així com per al canvi de modalitat d'escolarització en el cas de l'alumnat amb necessitats educatives especials (NEE) acreditades mitjançant una valoració mèdica, clínica o dels serveis sociosanitaris.
2. El dictamen d'escolarització és un document tècnic que s'aplica als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics de les Illes Balears i que recull una proposta fonamentada de modificació de la modalitat d'escolarització de l'alumne. Aquesta proposta pot implicar el pas d'una escolarització ordinària a una modalitat d'educació especial —com ara un centre d'educació especial (CEE), un centre concertat d'educació especial (CCEE), una unitat educativa específica en un centre ordinari (UEECO) o aules de suport a centres educatius (ASCE)—, una modalitat combinada, o bé el canvi invers, sempre en funció de les necessitats educatives específiques de l'alumne i dels criteris establerts per l'equip d'orientació corresponent.
3. Igualment, aquest procediment s'aplica en els casos d'alumnat amb NEE que s'incorpora per primera vegada al sistema educatiu de les Illes Balears, quan es considera pertinent formular una proposta d'escolarització en una modalitat diferent a l'ordinària, atenent a les seves necessitats específiques i a la valoració integral de la seva situació personal, familiar i educativa.

Segon

Concepte i finalitat

El dictamen per a l'escolarització en una modalitat diferent a l'ordinària, o per al canvi de modalitat d'escolarització, és un document tècnic que es fonamenta en l'informe d'avaluació psicopedagògica i social, elaborat una vegada identificades les necessitats educatives especials (NEE) de l'alumne.

Aquest document recull la proposta de canvi de modalitat d'escolarització, ja sigui des de la modalitat ordinària cap a una modalitat d'educació especial (CEE, CCEE, UEECO, ASCE o combinada) —quan es considera que els suports i ajustos raonables disponibles no són suficients per garantir el desenvolupament integral, la presència, la participació i l'aprenentatge de l'alumnat en el context educatiu ordinari— o bé en sentit invers, alhora que es contempla el retorn a la modalitat

ordinària —quan l'evolució positiva de les circumstàncies personals, educatives i socials de l'alumne la fa possible, d'acord amb els principis d'inclusió, flexibilitat i equitat del sistema educatiu.

Tercer

Responsables de l'elaboració del dictamen per a l'escolarització en una modalitat diferent a l'ordinària o per al canvi de modalitat d'escolarització

1. Correspon al personal docent d'orientació educativa, a partir de les conclusions de l'informe d'avaluació psicopedagògica i social i de la proposta de l'equip docent, acordada de forma col·legiada, elaborar el dictamen per a l'escolarització en una modalitat diferent a l'ordinària o per al canvi de modalitat d'escolarització corresponent.
2. En el cas d'alumnat no escolaritzat que sol·licita plaça a partir del segon cicle d'educació infantil, el dictamen l'ha d'elaborar l'orientador adscrit al Servei d'Escolarització, Títols i Legalitzacions.
3. En els cas d'alumnat amb NEE per discapacitat intel·lectual, s'ha de fer constar al dictamen el grau d'aquesta (lleu, moderada, greu o profunda) a l'apartat corresponent a efectes de baremació per al procés d'escolarització.

Quart

Gestió del dictamen per a l'escolarització en una modalitat diferent a l'ordinària o per al canvi de modalitat d'escolarització

Una vegada que tots els implicats han signat el dictamen per a l'escolarització en una modalitat diferent a l'ordinària o per al canvi de modalitat i la família ha indicat la conformitat/disconformitat de la proposta de modalitat d'escolarització, s'ha de lliurar una còpia a la família i s'ha de remetre l'original al centre educatiu en què s'escolaritzi l'alumne. El dictamen s'ha de custodiar en l'expedient de l'alumne i, a més, cal adjuntar-lo al GestIB a l'apartat de les dades complementàries NESE de la «Fitxa de l'alumne».

Cinquè

Procediment davant una disconformitat del dictamen

1. La família pot signar amb disconformitat la proposta de modalitat d'escolarització. En aquest cas, ha d'argumentar-ne els motius en el document. La direcció del centre ha d'informar el Departament d'Inspecció Educativa i la Direcció General de Primera Infància, Atenció a la Diversitat i Millora Educativa, de la qual depèn el Servei d'Inclusió per a la Comunitat Educativa. La Direcció General ha de dictar una resolució tenint en compte els criteris tècnics, els motius exposats per la família, tutors o representats legals, la normativa vigent i sempre en benefici de l'interès superior de l'alumne.

2. La revisió de la modalitat d'escolarització només es podrà realitzar transcorreguts dos cursos escolars, però es podrà realitzar abans a petició de la família.

Sisè

Protecció de dades i confidencialitat

La gestió de les dades contingudes en aquest document s'ha de fer d'acord amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades i, en particular, amb el Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell de 27 d'abril de 2016 relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades), així com allò establert a la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de Protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.

Annex 5

Primer

Mesures addicionals aplicables al batxillerat, als cicles formatius de formació professional i als ensenyaments de règim especial i regulació del procediment per demanar suport a la PAU pels alumnes amb NESE de batxillerat, cicles formatius i ensenyaments de règim especial.

L'objectiu d'aquest annex és recollir les diferents mesures per atendre l'alumnat amb NESE escolaritzat a batxillerat, cicles formatius i ensenyaments de règim especial i adaptar-se a les seves característiques específiques, proporcionar una resposta educativa adequada i garantir la igualtat d'oportunitats i condicions, seguint els principis fonamentals d'inclusió i equitat.

Les mesures a aplicar segons les NESE dels alumnes poden ser:

1. Trastorn del desenvolupament de l'aprenentatge amb dificultats en la lectura, en l'escriptura, en matemàtiques i en altres dificultats específiques d'aprenentatge

- Facilitar, en les proves d'avaluació escrita, l'ús d'ordinador amb corrector.
- Lliurar els exàmens en format digital i permetre l'ús de lectors de textos i auriculars amb cable.
- Permetre la lectura de les preguntes i aclariments de dubtes, si és necessari.
- Admetre temps addicional, un 35 %, en les proves d'avaluació escrita.
- Flexibilitzar la correcció de l'ortografia i l'expressió (restar màxim 1 punt) i, en els casos més greus, no penalitzar les errades ortogràfiques, però sí els barbarismes. S'aconsella evitar corregir sistemàticament totes les errades ortogràfiques.
- No penalitzar frases o paraules inacabades.
- Facilitar formularis en matemàtiques, en anglès, i si escau, en economia i física i química.
- En les assignatures STEM, a les proves d'avaluació escrita, valorar més el procés per sobre del resultat (alumnat amb dislèxia i/o discalculia).
- En les assignatures no lingüístiques valorar el contingut per sobre de l'expressió escrita (no penalitzar les errades ortogràfiques).
- Permetre l'ús de calculadora si la demanda de determinats exercicis és el càlcul mental.
- Proporcionar paper extra per a la realització dels exàmens, si escau.
- Formular enunciats curts o segmentats en diverses parts. Formular preguntes de manera clara i directa per evitar confusions i assegurar-se que ho ha entès bé abans de començar la tasca.

- Reformular les preguntes per facilitar la comprensió.
- Prioritzar la coherència i cohesió del text per sobre de l'ortografia.
- Utilitzar suports visuals (figures, gràfics, diagrames, taules, mapes conceptuals i audiovisuals) per millorar la comprensió i assimilació de la informació.
- Validar respostes breus, reduir el nivell d'exigència i donar més importància al contingut que a la forma.
- Anticipar informació.
- Ús de colors, negreta, imatges, il·lustracions, etc.

2. Trastorn per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat

- Exposar els continguts de manera clara i estructurada. Instruccions clares i breus.
- Formular enunciats curts o segmentats en diverses parts.
- No penalitzar frases inacabades que no dificultin la comprensió conjunt del text.
- Flexibilitzar la correcció de l'ortografia i l'expressió (restar màxim 1 punt i, en casos més greus, no penalitzar les errades ortogràfiques).
- Permetre l'ús de calculadora si la demanda de determinats exercicis és el càlcul mental.
- Proporcionar paper extra per a la realització dels exàmens, si escau.
- Admetre temps addicional, un 35 %, en les proves d'avaluació escrita.
- Utilitzar suports visuals (figures, gràfics, diagrames, taules, mapes conceptuals) per millorar la comprensió i assimilació de la informació.
- Anticipar canvis/novetats.
- Incorporar llistes de comprovació.

3. Trastorn de l'Espectre Autista

- No penalitzar la literalitat en la comprensió de metàfores i situacions socials complexes.
- Utilitzar estratègies que facilitin la comprensió: llistes de comprovació i autoinstruccions, establiment de recordatoris, utilització de planificadors visuals, llistat de prioritització i tasques pendents per situar a l'alumne en el seu procés d'aprenentatge i ajudar a l'organització i planificació personal.
- Reduir els estímuls sensorials a l'aula d'examen (permetre l'ús d'auriculars per aïllar-se del soroll).
- Permetre respostes més simples en textos oberts.
- Facilitar formularis en matemàtiques i, si escau, en altres assignatures STEM.

- Indicar, al principi de cada examen, la seva durada (fins a un 35 % més de temps) i particularitats, seguir l'estructura assenyalada i evitar canvis inesperats.
- Utilitzar suports visuals (figures, gràfics, diagrames, taules, mapes conceptuals) per millorar la comprensió i assimilació de la informació.
- Estructurar i seqüenciar els passos necessaris per a la realització d'activitats.
- Introduir estratègies de seguiment de l'aprenentatge que puguin guiar el procés de l'alumne i, a l'hora, motivar-lo a perseverar. Eines com rúbriques d'autoavaluació i heteroavaluació, quadern de classe, guies d'observació, llistes de comprovació, registres, portafolis...
- Facilitar un *feedback* o un retorn freqüent i orientat a la meta.

4. IT (Incorporació Tardana)

- Prioritzar la coherència i cohesió del text per sobre de l'ortografia.
- No penalitzar les errades ortogràfiques, però sí els barbarismes.
- Utilitzar suports visuals (figures, gràfics, diagrames, taules, mapes conceptuals) per millorar la comprensió i assimilació de la informació.
- Admetre temps addicional, un 35 %, en les proves d'avaluació escrita.

5. Trastorns greus de conducta (psicosi, esquizofrènia, trastorns alimentaris, problemes d'ansietat i depressió)

- Oferir un entorn flexible amb la possibilitat de permetre que l'alumnat surti durant l'examen acompanyat per un professor per relaxar-se i respirar amb tranquil·litat.
- Facilitar un entorn segur que ajudi a reduir l'estrès, amb explicacions pausades de les instruccions, missatges positius i aclariments pertinents davant dubtes. Introduir figures de vinculació que puguin realitzar un seguiment més personalitzat.

6. Alumnes amb altres situacions personals (diabetis, epilèpsia, oncològics, síncope vagals, problemes emocionals, asma, cardiopaties, anorèxia, etc.)

L'equip docent i d'orientació personalitzarà les mesures necessàries per a cada cas per raons de salut o altres situacions de vulnerabilitat. Per exemple, en casos de diabetis, l'alumne podrà tenir el mòbil a la taula durant els exàmens per controlar la seva glucèmia. Si un alumne té un atac epilèptic durant un examen, se li permetrà reposar en postura de seguretat i fer l'examen un altre dia quan estigui en millors condicions.

7. Alumnes amb altes capacitats

Les mesures a implementar amb l'alumnat d'altres capacitats es fonamentarà en la flexibilització i personalització de l'ensenyament al perfil concret.

- Adequar l'ensenyament al ritme d'aprenentatge de cada alumne i permetre que construeixin el seu propi aprenentatge.
- Evitar la repetició mecànica.
- Possibilitar la utilització de capacitats cognitives de nivell alt: pensament abstracte, reflexió sobre allò fet, pensament creatiu, etc.
- Potenciar l'exploració, la indagació: pensar i treballar sobre una idea. Això es pot fer tant de manera individual com en grup. Es tracta de demanar informació, elaborar hipòtesis, donar opinions, plantejar diverses alternatives als problemes...
- Ensenyar estratègies per obtenir i ordenar la informació de forma pràctica i eficaç.
- Potenciar el desenvolupament del pensament lògic matemàtic. Normalment, la majoria d'aquests alumnes solen tenir adquirides les nocions matemàtiques del curs corresponent. Per això, es planteja la possibilitat de deixar-los aprofundir en un coneixement més abstracte i complex. S'ha de tenir en compte, especialment, en els perfils de talent matemàtic.
- Mesures d'enriquiment i possibilitat de mentories.
- Facilitar diferents ritmes i nivells d'aprofundiment en les propostes i activitats de l'aula. Ensenyament multinivell, activitats obertes, facilitar recursos d'ampliació i projectes d'investigació complementària connectats amb els seus interessos, amb objectius i criteris d'ampliació clars.
- Alimentar la curiositat de l'alumnat. Es pot començar per acceptar que no hi ha un únic procediment.
- Desenvolupar estratègies per treballar i reforçar la creativitat.
- Evitar que desenvolupin un sentit de la perfecció exagerat o disfuncional. Cal ensenyar a establir prioritats a la feina, a gaudir de la satisfacció del treball ben realitzat, a relativitzar comentaris negatius i alhora utilitzar la crítica constructiva, a acceptar els errors i a utilitzar-los per aprendre.
- Facilitar un acompanyament emocional a l'alumne per tal de gestionar el perfeccionisme i l'ansietat.

L'alumnat amb altres capacitats intel·lectuals pot tenir una doble o triple excepcionalitat (comorbiditat amb TDAH o amb TEA). Els ajustos seran els mateixos que per a l'alumnat amb dificultats específiques d'aprenentatge (dislèxia, disgrafia, disortografia i discàlculia).

8. Discapacitat auditiva i visual

- a) Discapacitat auditiva:
 - Avaluar la competència comunicativa de forma global.
 - Instruccions escrites clares i adaptades, evitant ambigüitats.
 - Admetre temps addicional, un 35 %, en les proves d'avaluació escrita.
- b) Discapacitat visual:
 - Emprar ordinador si escau (alumnat amb baixa visió).
 - Flexibilitzar la correcció de l'ortografia i l'expressió, etc.
 - Admetre temps addicional, un 35 %, en les proves d'avaluació escrita.

Segon

Regulació del procediment d'atenció de l'alumnat amb NESE a les proves d'accés a la universitat (PAU).

1. Els centres educatius podran demanar suport pels alumnes amb NESE a les proves d'accés a la universitat fins la data que determini l'Oficina de Suport de la Universitat de les Illes Balears (UIB).

Els serveis d'orientació dels centres educatius podran donar d'alta l'alumne com a NESE fins el 31 de gener de 2026 en el cas d'alumnes matriculats a segon de Batxillerat, inclosos els alumnes que aportin informes de gabinets externs.
2. Hi haurà un període excepcional fins la data de la prova quan es donin situacions sobrevingudes. Les situacions sobrevingudes que poden justificar mesures o ajustaments raonables a les proves d'accés a la universitat són les que no es poden preveure i que poden afectar de manera significativa el rendiment de l'alumne durant les proves. Poden ser de naturalesa mèdica, psicològica o personal, i han de ser degudament acreditades. Alguns exemples habituals inclouen:
 - Situacions mèdiques agudes
 - Intervencions quirúrgiques recents.
 - Accidents o lesions (fractures, esquinços greus, etc.).
 - Malalties infeccioses o contagioses (amb certificat mèdic).
 - Situacions de salut mental
 - Episodis d'ansietat aguda o trastorns depressius greus.
 - Brots psicòtics puntuals.
 - Situacions de bloqueig emocional greu.
 - Situacions familiars o personals greus
 - Defunció recent d'un familiar proper.
 - Situacions de violència o conflicte familiar greu.
 - Desnonaments o pèrdua sobtada de l'habitatge.
 - Altres situacions excepcionals
 - Errors administratius que afectin la convocatòria.
 - Problemes de mobilitat sobrevinguts (per ex. accident de trànsit).

- Situacions de força major (per ex. catàstrofes naturals, emergències).

En tots els casos, les mesures o ajustaments raonables poden incloure:

- Canviar de data o lloc de realització de la prova.
- Facilitar suport personal o tècnic.
- Proporcionar més temps a cada examen.
- Preguntar dubtes d'ortografia i de significat de paraules.
- Realitzar els exàmens amb ordinador si l'han emprat a batxillerat.
- Usar corrector ortogràfic (s'ha d'indicar expressament a la sol·licitud específica).
- Poder executar els exàmens en format electrònic amb lector de textos.
- Llegir en veu alta una pregunta o un test.
- Enunciar una pregunta d'una altra forma per facilitar la comprensió.
- Confirmar que s'ha entès l'enunciat d'una pregunta si l'estudiant ho sol·licita.
- Proporcionar full de paper per estructurar idees, fer operacions (es destrueix en acabar l'examen).
- Facilitar quadernet extra de resposta per realitzar els exàmens si l'escriptura és irregular en grandària, desorganitzada... i per a l'alumnat amb baixa visió.
- Aportar esquema de temps verbals i estructures gramaticals d'anglès.
- Tenir cura de l'estat emocional i crear un entorn amigable, que ajudi a reduir l'estrès, amb explicació pausada de les instruccions, transmetre missatges positius, respondre dubtes...
- Flexibilitzar la correcció de l'ortografia i expressió.

Les sol·licituds s'han de presentar al més aviat possible juntament amb la documentació acreditativa perquè l'Oficina de Suport de la UIB les valori.